

สถานการณ์ความมั่นคงทางอาหาร ของประเทศไทยเทียบกับประเทศในกลุ่มอาเซียน

ดร. ชุมเจษฐ์ กาญจนเกษร

ผู้จัดการทั่วไปของสำนักเลขานุการองค์การสำรองข้าวฉุกเฉินของอาเซียนบวกสาม
(ASEAN Plus Three Emergency Rice Reserve : APTERR Secretariat)

18 ธันวาคม 2566

หัวข้อบรรยาย

1. ข้อมูลทั่วไป

1.2. ความมั่นคงทางด้านอาหารในภูมิภาคอาเซียน
2. (Food Security)

3. The ASEAN Plus Three Emergency Rice Reserve
(APTERR)

ASEAN MAP

Philippines

Cambodia

Viet Nam

Singapore

Myanmar

Indonesia

Lao PDR

Malaysia

Thailand

Brunei Darussalam

Table 1: Population and Gross National Income (GNI) Per Capita in 2022

Country	Population (Millions)	GNI Per Capita (USD)
ASEAN	672.06	135,430
Brunei	0.44	31,410
Cambodia	15.99	1,700
Indonesia	274.86	4,580
Lao PDR	7.48	2,360
Malaysia	32.65	11,780
Myanmar	53.89	1,210
The Philippines	111.57	3,950
Singapore	5.64	67,200
Thailand	70.08	7,230
Viet Nam	99.46	4,010

Food Security

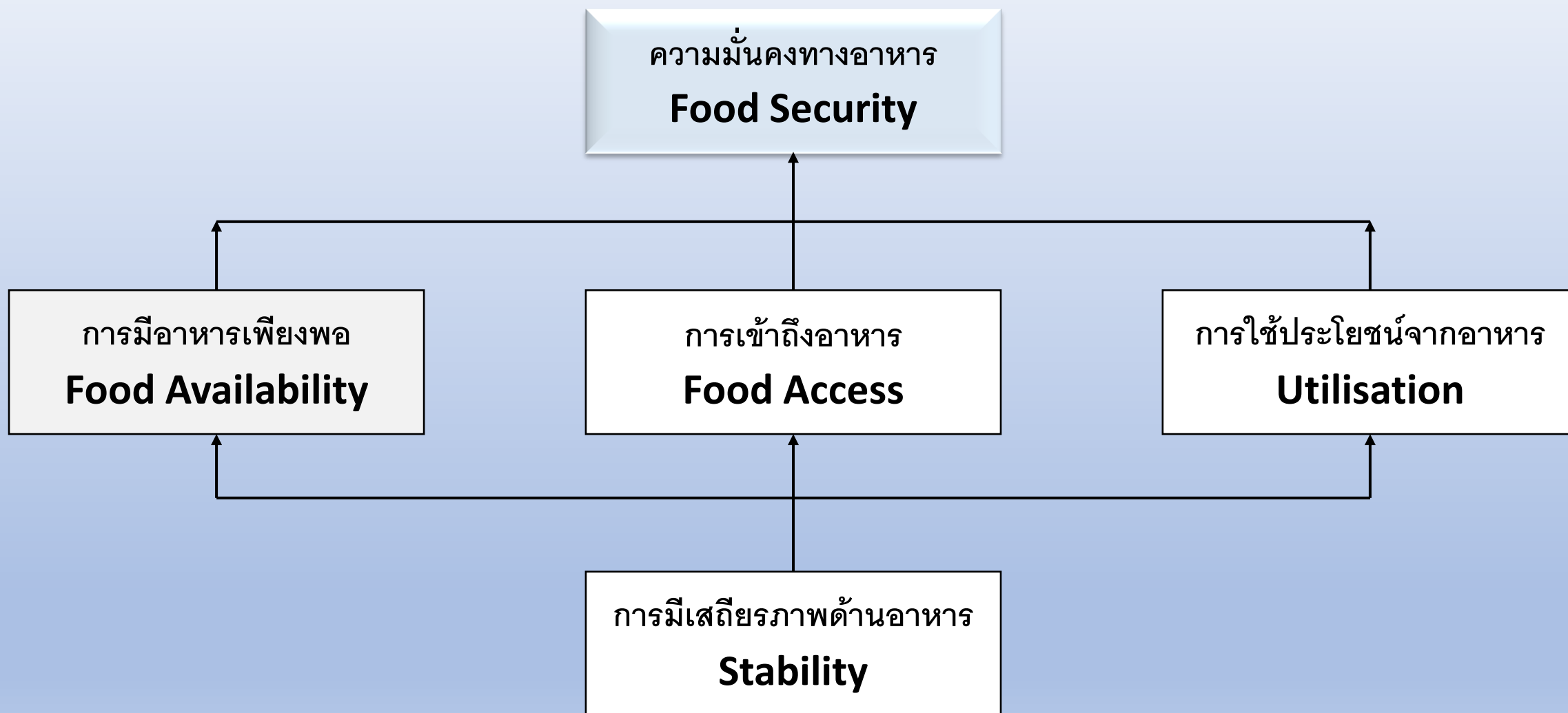
“Food security exists when all people, at all times, have physical and economic access to sufficient, safe and nutritious food that meets their dietary needs and food preferences for an active and healthy life”. (World Food Summit, 1996)

“ความมั่นคงทางอาหารหมายถึงคนทุกคนทั้งในระดับบุคคล ระดับครัวเรือน ระดับประเทศ ระดับภูมิภาค และระดับโลก สามารถเข้าถึงอาหารที่เพียงพอ ความปลอดภัยและมีคุณค่าทางโภชนาการ ทั้งในทางกายภาพและเศรษฐกิจที่ตอบสนองความต้องการและความพึงพอใจเพื่อการมีคุณภาพชีวิตที่ดี” (World Food Summit 1996 กรุงโรม, อิตาลี)

© Anja Ringgren Lovén/Facebook

Diagram 1: The four pillars of food security

The four pillars of food security

- **Food availability:** The availability of sufficient quantities of food of appropriate quality, supplied through domestic production or imports (including food aid).
- **Food access:** Access by individuals to adequate resources (entitlements) for acquiring appropriate foods for a nutritious diet. Entitlements are defined as the set of all commodity bundles over which a person can establish command given the legal, political, economic and social arrangements of the community in which they live (including traditional rights such as access to common resources).
- **Utilisation:** Utilisation of food through adequate diet, clean water, sanitation and health care to reach a state of nutritional well-being where all physiological needs are met. This brings out the importance of non-food inputs in food security.
- **Stability:** To be food secure, a population, household or individual must have access to adequate food at all times. They should not risk losing access to food as a consequence of sudden shocks (e.g. an economic or climatic crisis) or cyclical events (e.g. seasonal food insecurity). The concept of stability can therefore refer to both the availability and access dimensions of food security.

Agreement on the ASEAN Food Security Reserve 1979

Signed by five established countries

- Government of the Republic of Indonesia
- Malaysia
- The Republic of the Philippines
- The Republic of Singapore
- The Kingdom of Thailand

Agreement on the ASEAN Food Security Reserve 1979 (Cont.)

Objective

1. Strengthen food production
2. Prevent post harvest losses of food grains
3. Establish a food information and early warning system
4. Adopt effective national stock holding policies and improved arrangements for meeting requirements of emergency food supplies
5. Promote stability of food prices
6. Adopt policies and programmes for improving consumption and nutrition, particularly of the vulnerable groups
7. Promote labour opportunities and increasing the income
8. Other measures, including possible long-term trade arrangements

Agreement on the ASEAN Food Security Reserve 1979 (Cont.)

1. Establish the ASEAN Food Security Reserve
2. Establish the ASEAN Emergency Rice Reserve
 - The total amount of earmarked rice is initially **50,000 MT.**

Indonesia : 12,000 MT

Malaysia : 6,000 MT

The Philippines : 12,000 MT

Singapore : 5,000 MT

Thailand : 15,000 MT

3. Establish Food Information and Early Warning System

ASEAN Summit ปี 2552 ได้ลงมติรับรองนโยบายบูรณาการความมั่นคงด้านอาหารของอาเซียน
(ASEAN Integrated Food Security: AIFS Framework) และแผนกลยุทธ์ความมั่นคง
ด้านอาหารของอาเซียน (Strategic Plan of Action – Food Security: SPA-FS)

ปี 2552-2556 เพื่อพัฒนาความมั่นคงด้านอาหารให้เป็นระบบ

กรอบ AIFS ได้กำหนดกลยุทธ์ซึ่งรวมมาตรการต่าง ๆ ไว้ โดยมีเป้าหมายอยู่ 2 ด้าน

1. การสร้างความมั่นใจด้านความมั่นคงด้านอาหารในระยะยาวของภูมิภาคอาเซียน
2. การพัฒนาความเป็นอยู่ของเกษตรกรในภูมิภาคอาเซียน

กรอบนโยบายบูรณาการความมั่นคงด้านอาหารของอาเซียน

วัตถุประสงค์

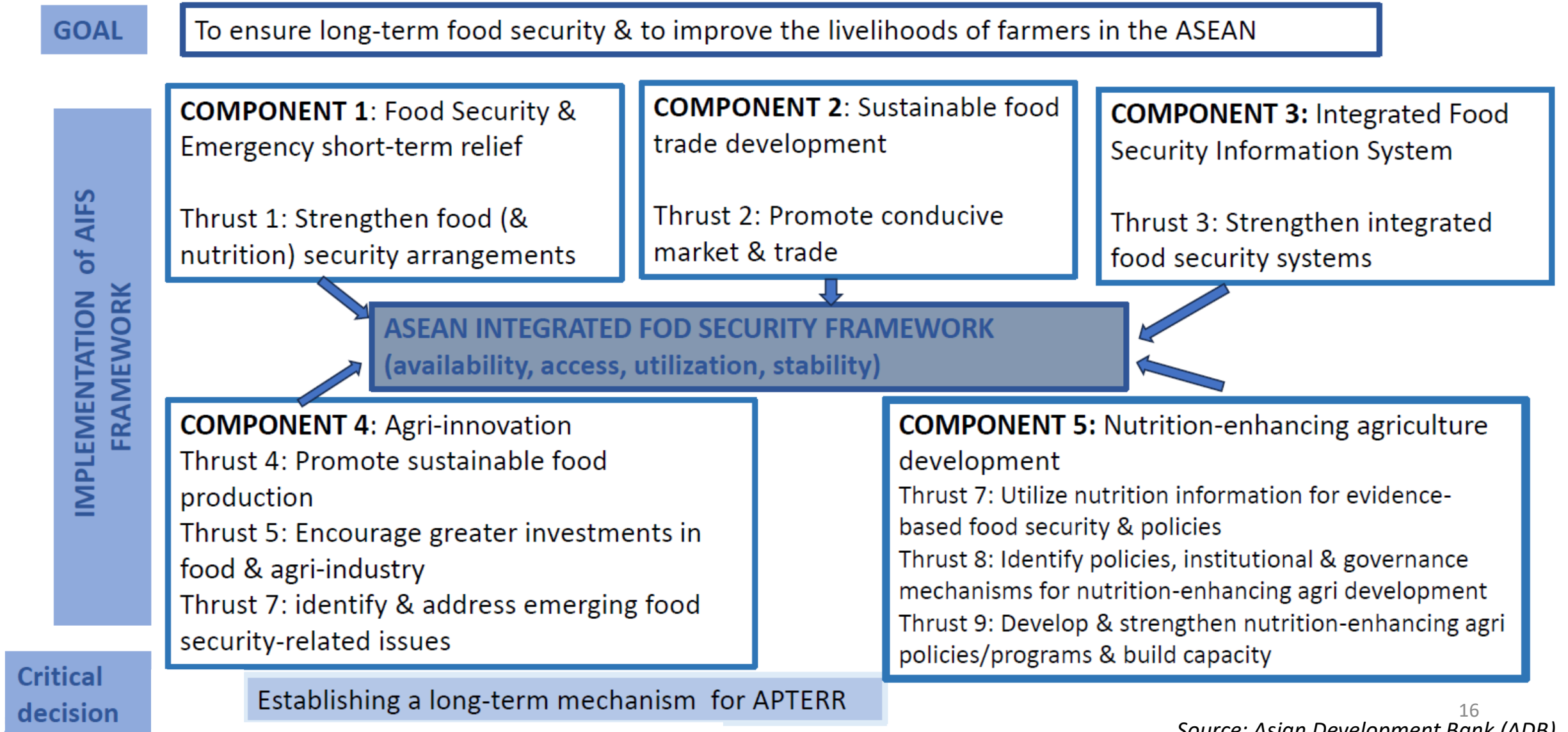
1. เพื่อรักษาและเพิ่มผลผลิตด้านอาหาร
2. เพื่อลดความสูญเสียหลังการเก็บเกี่ยว
3. เพื่อส่งเสริมการเข้าถึงตลาดและการค้าสินค้าเกษตร รวมถึงปัจจัยการผลิต
4. เพื่อสร้างความมั่นใจต่อเสถียรภาพด้านอาหาร
5. เพื่อสร้างความมั่นใจต่อความปลอดภัย คุณภาพ และโภชนาการด้านอาหาร
6. เพื่อส่งเสริมการเข้าถึงและการใช้ประโยชน์จากปัจจัยการผลิตทางการเกษตร
7. เพื่อดำเนินการจัดการเพื่อบรรเทาความขาดแคลนอาหารในกรณีฉุกเฉินในระดับภูมิภาค

กรอบนโยบายบูรณาการความมั่นคงด้านอาหารของอาเซียน (ต่อ)

การดำเนินการ

1. ความมั่นคงด้านอาหาร รวมถึงการจัดการเพื่อการบรรเทาความเดือดร้อนในกรณีฉุกเฉินและขาดแคลน
2. การพัฒนาอาหารอย่างยั่งยืนและการพัฒนาการค้า
3. ระบบข้อมูลสารสนเทศเพื่อความมั่นคงด้านอาหารแบบบูรณาการ
4. นวัตกรรมเกษตร
5. การพัฒนาการเกษตรที่เสริมสร้างโภชนาการ

Diagram 2: ASEAN Integrated Food Security (AIFS) Framework

องค์กรความมั่นคงทางด้านอาหารภายใต้กรอบอาเซียน

1. ASEAN Food Security Reserve Board (AFSRB)
2. ASEAN Plus Three Emergency Rice Reserve
(APTERR)
3. ASEAN Food Security Information System (AFSIS)

ASEAN 5 Main Commodities

According to the presidential regulation 125/2022, government food reserves in Indonesia consist of 11 commodities

1. Rice
2. Maize
3. Soybean
4. Sugar
5. Shallot and Garlic
6. Eggs
7. Ruminant meat
8. Poultry meat
9. Chilli
10. Fish
11. Cooking oil

A photograph of a rice field at sunset. The sun is low on the horizon, creating a warm, golden glow. In the foreground, a single rice panicle is in sharp focus, showing its green grains and delicate awns. The background is a vast, slightly blurred field of rice plants under a soft sky.

Rice

Table 2: Production, and Domestic Utilisation of Milled Rice in ASEAN Countries, 2023

Unit: Tons

Country	Production	Domestic Utilisation
ASEAN	128,965,972	113,943,485
Brunei	2,827	31,430
Cambodia	7,661,688	6,240,320
Indonesia	36,455,578	35,252,730
Lao PDR	2,405,250	2,293,158
Malaysia	1,555,216	2,539,282*
Myanmar	16,871,591	15,651,940
The Philippines	13,157,000	16,811,293
Singapore	-	283,500
Thailand	22,330,025*	13,602,140
Viet Nam	28,526,798	21,237,692

Source: The Agricultural Commodities Outlook Report (June 2023)

Remark: (*) The value is estimated by the AFSIS Secretariat

Table 3: Import, and Export of Milled Rice in ASEAN Countries, 2023

Unit: Tons

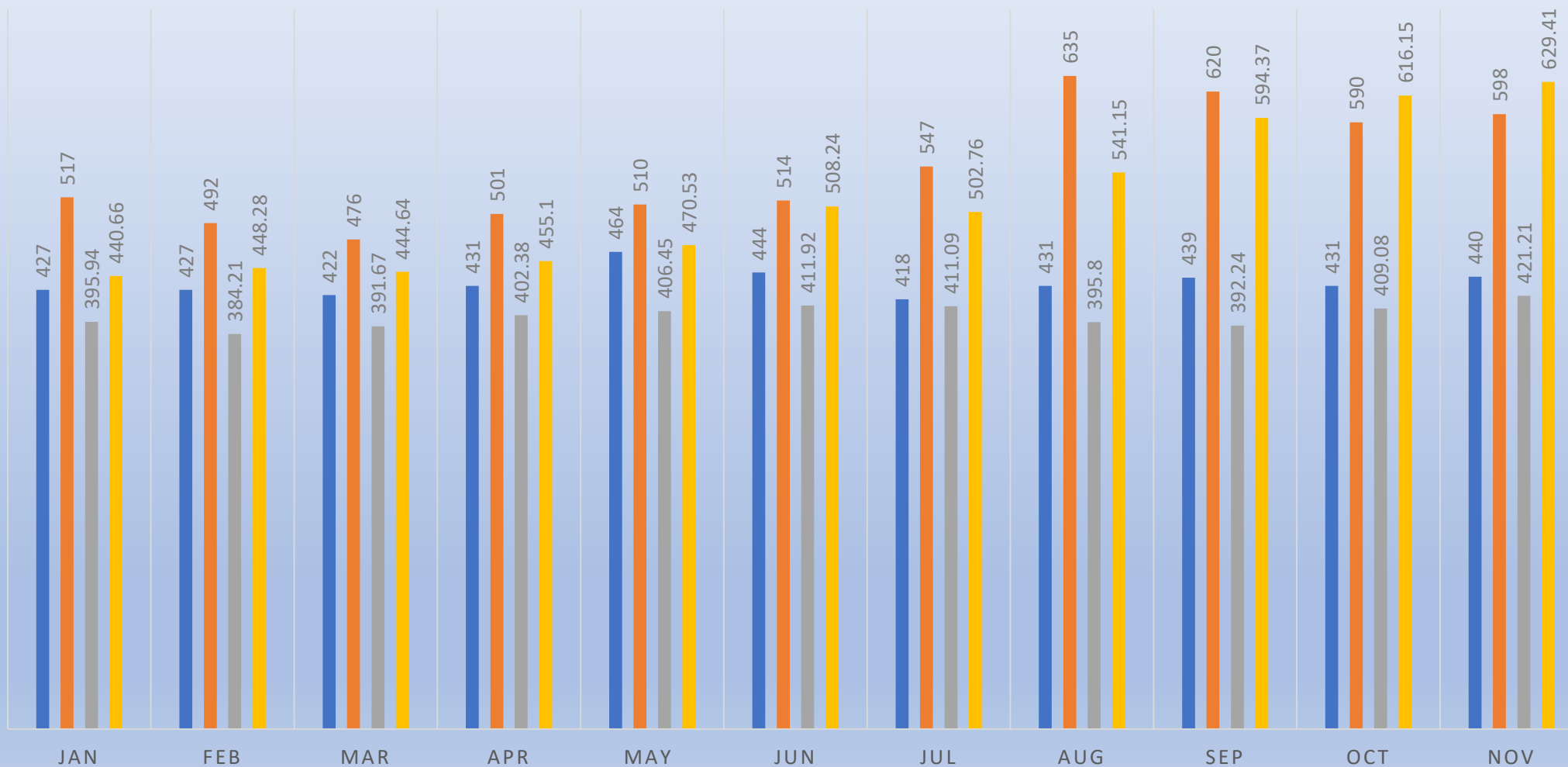
Country	Import	Export
ASEAN	7,208,563	18,027,912
Brunei	28,833	-
Cambodia	-	278,184
Indonesia	561,657	1,964
Lao PDR	18,754	6,454
Malaysia	1,119,889	135,824*
Myanmar	-	724,669
The Philippines	3,820,000	0.65
Singapore	439,787	156,288
Thailand	10,000*	8,200,000*
Viet Nam	1,209,642	8,524,528

Source: The Agricultural Commodities Outlook Report (June 2023)

Remark: (*) The value is estimated by the AFSIS Secretariat

DIAGRAM 3: THAILAND'S AND VIET NAM'S RICE 5 PERCENT FROM JANUARY TO NOVEMBER IN 2022 AND 2023 (USD/ MT)

■ Thai 5% in 2022
 ■ Thai 5% in 2023
 ■ Vietnamese 5% in 2022
 ■ Vietnamese 5% in 2023

Maize

Table 4: Production, and Domestic Utilisation of Maize in ASEAN Countries, 2023

Unit: Tons

Country	Production	Domestic Utilisation
ASEAN	39,684,793	53,699,891
Brunei	-	-
Cambodia	1,227,599	872,255
Indonesia	17,656,388	17,716,264
Lao PDR	642,600	534,567
Malaysia	80,000*	1,857,070*
Myanmar	2,341,120	1,339,348
The Philippines	8,400,103*	9,200,000
Singapore	-	1,479
Thailand	4,782,983	8,372,005
Viet Nam	4,554,000	13,806,904

Source: The Agricultural Commodities Outlook Report (June 2023)

Remark: (*) The value is estimated by the AFSIS Secretariat

Table 5: Import, and Export of Maize in ASEAN Countries, 2023

Unit: Tons

Country	Import	Export
ASEAN	16,318,393	1,494,595
Brunei	N/A	N/A
Cambodia	-	17,406
Indonesia	925,813	167,049
Lao PDR	616	80,557
Malaysia	1,778,966*	1,896*
Myanmar	4,596	1,077,758
The Philippines	800,000	-
Singapore	1,586	107
Thailand	3,600,000*	1,000*
Viet Nam	9,206,816	148,821

Source: The Agricultural Commodities Outlook Report (June 2023)

Remark: (*) The value is estimated by the AFSIS Secretariat

A photograph of several cassava roots and tubers. The roots are long, cylindrical, and have a rough, brown, fibrous skin. Some roots are cut into circular slices, revealing a white, starchy interior. The tubers are smaller, more rounded, and also have a rough, brown skin. The background is dark, and the lighting highlights the texture of the roots and tubers.

Cassava

Table 6: Production, and Domestic Utilisation of Cassava roots fresh in ASEAN Countries, 2023

Unit: Tons

Country	Production	Domestic Utilisation
ASEAN	82,357,945	54,847,634
Brunei	384	385
Cambodia	15,230,546	8,740,017
Indonesia	16,357,667	16,376,668
Lao PDR	4,753,000	5,379,268
Malaysia	46,393*	307,790*
Myanmar	262,679	385,010
The Philippines	2,545,613*	2,672,277*
Singapore	-	1,586
Thailand	32,729,946	13,148,334*
Viet Nam	10,431,717	7,836,299*

Source: The Agricultural Commodities Outlook Report (June 2023)

Remark: (*) The value is estimated by the AFSIS Secretariat

Table 7: Import, and Export of Cassava roots fresh in ASEAN Countries, 2023

Unit: Tons

Country	Import	Export
ASEAN	16,883,021	43,370,323
Brunei	1	-
Cambodia	-	3,661,908
Indonesia	111,925	92,924
Lao PDR	-	1,572,184
Malaysia	343,398*	82,000*
Myanmar	154	35,731
The Philippines	127,000*	335*
Singapore	1,589	3
Thailand	15,500,000*	35,000,000*
Viet Nam	798,954	2,925,238

Source: The Agricultural Commodities Outlook Report (June 2023)

Remark: (*) The value is estimated by the AFSIS Secretariat

Fishery

ASEAN WATERS

INDONESIA

Produced by the Cartographic Division

NATIONAL GEOGRAPHIC SOCIETY

GILBERT M. GROSVENOR, PRESIDENT AND CHAIRMAN
WILLIAM L. ALLEN, EDITOR, NATIONAL GEOGRAPHIC MAGAZINE
JOHN F. SHUPP, CHIEF CARTOGRAPHER
Washington, D.C., February 1996

Scale 1:10,000,000 (1 inch = 100 miles)

Map Legend

Diagram 4: Trends of fisheries production of ASEAN in 2019 by quantity (Thousand MT)

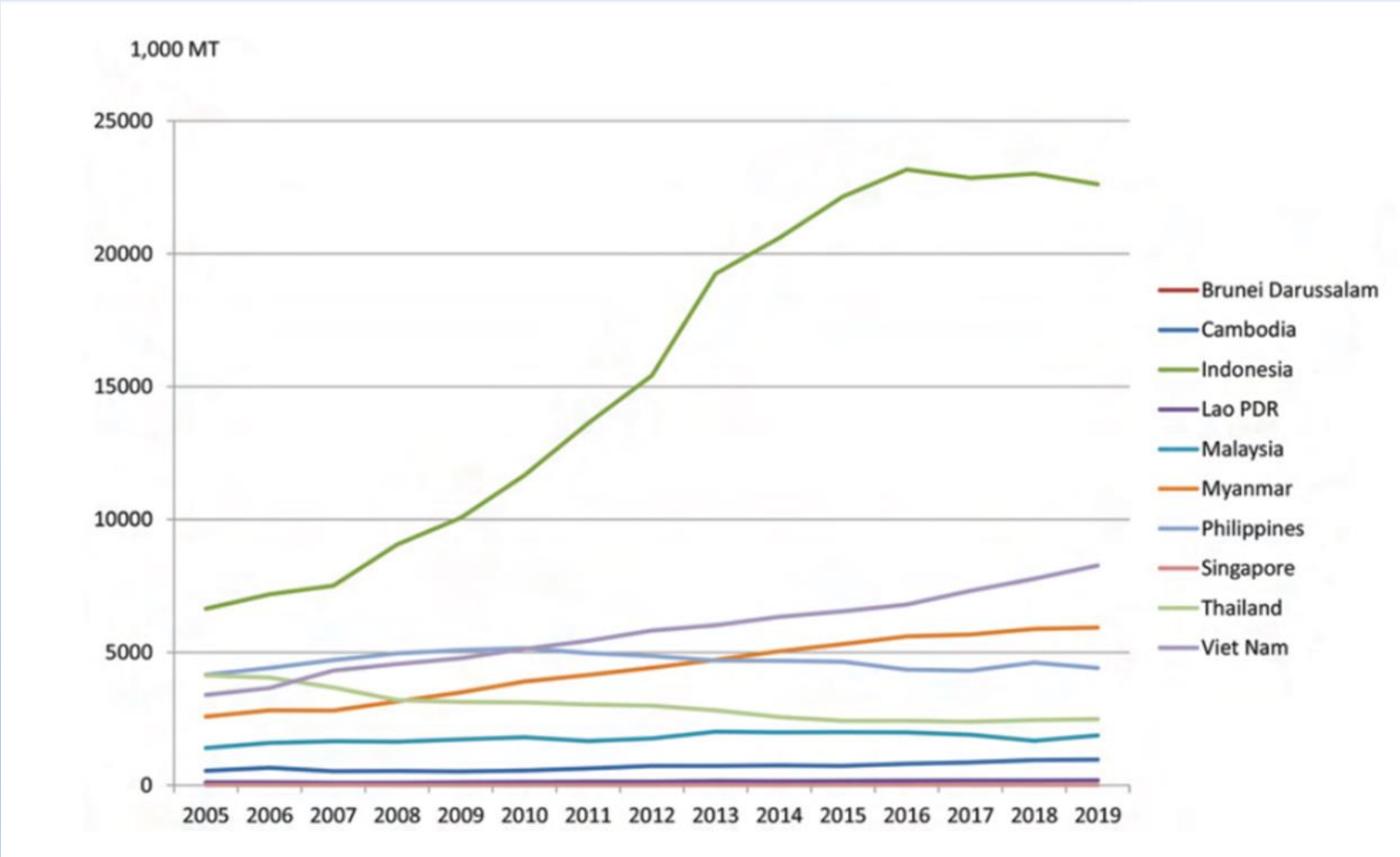
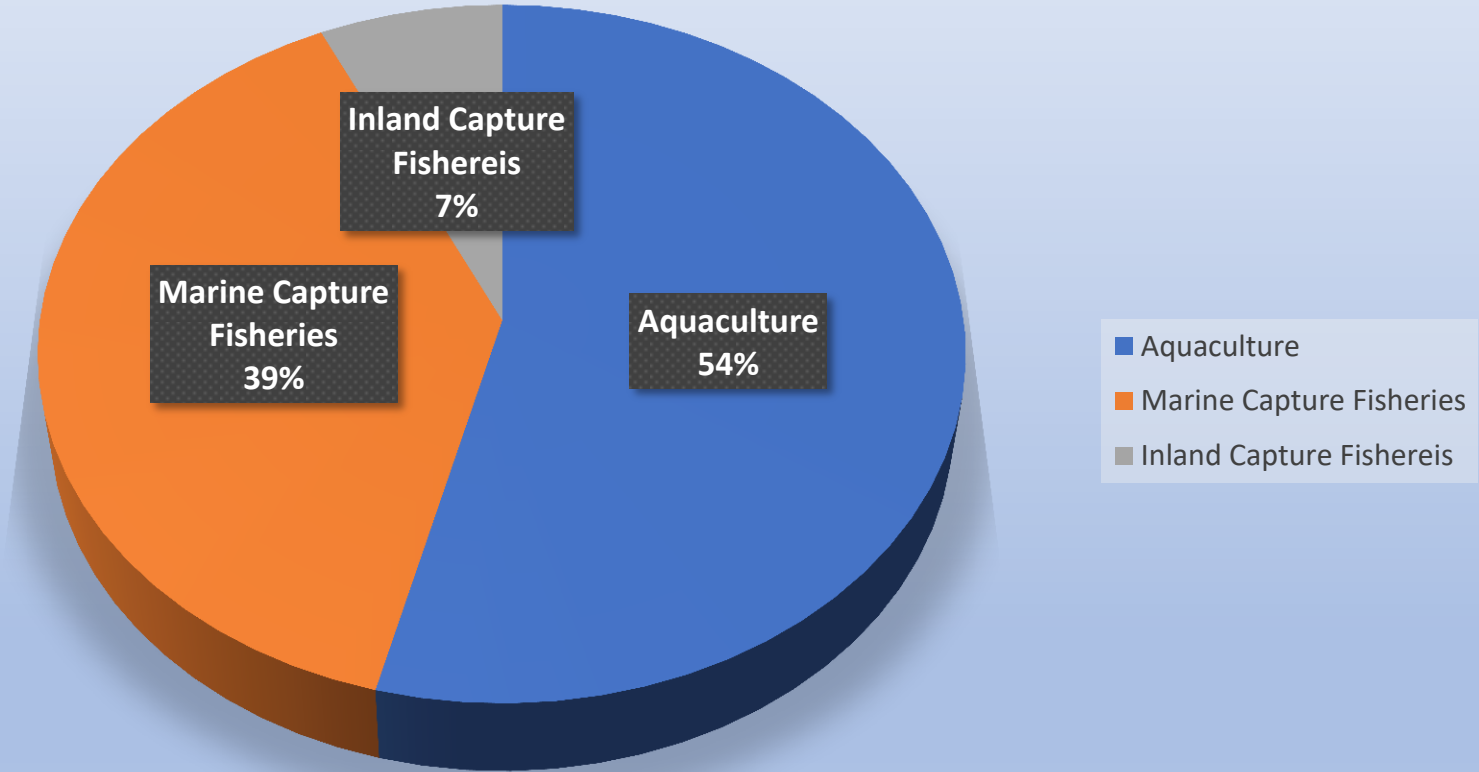

Diagram 5: Percentage contribution of the fisheries sub-sectors to the total fisheries production of Southeast Asia in 2019 by quantity

Livestock

Diagram 6: Primary livestock production in the ASEAN region, 1991 to 2018

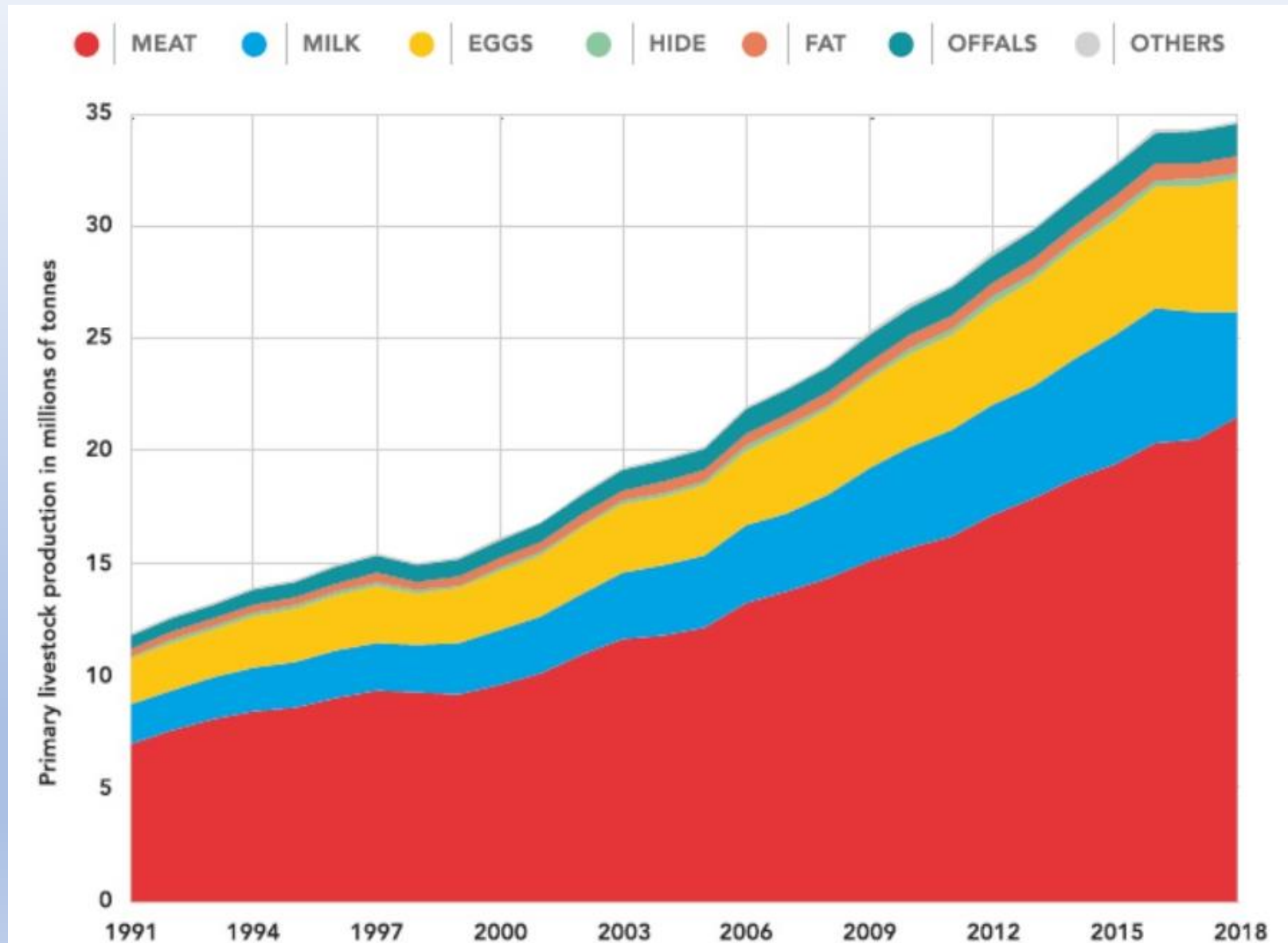

Diagram 7: Meat production quantity in millions of tonnes, 2018

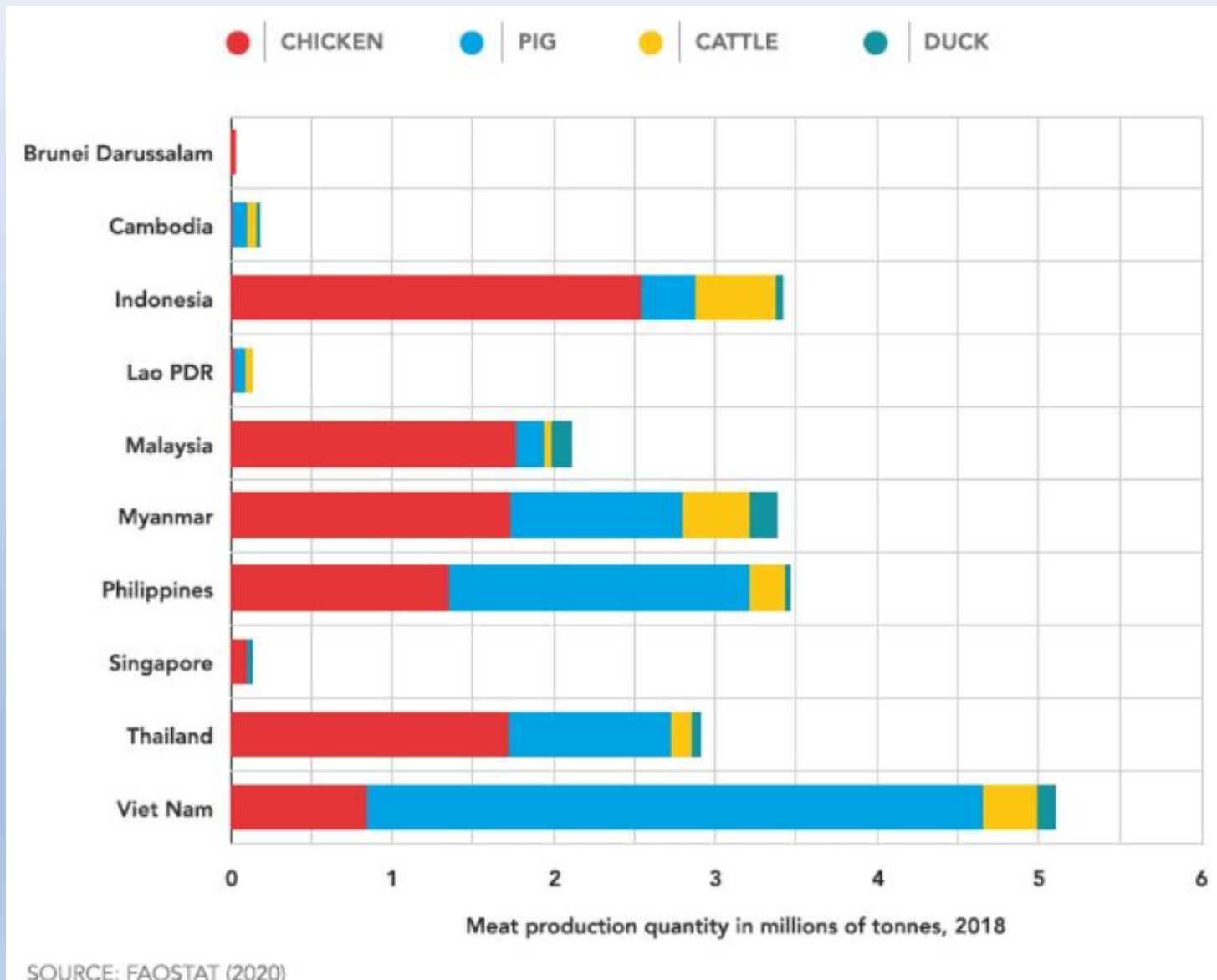
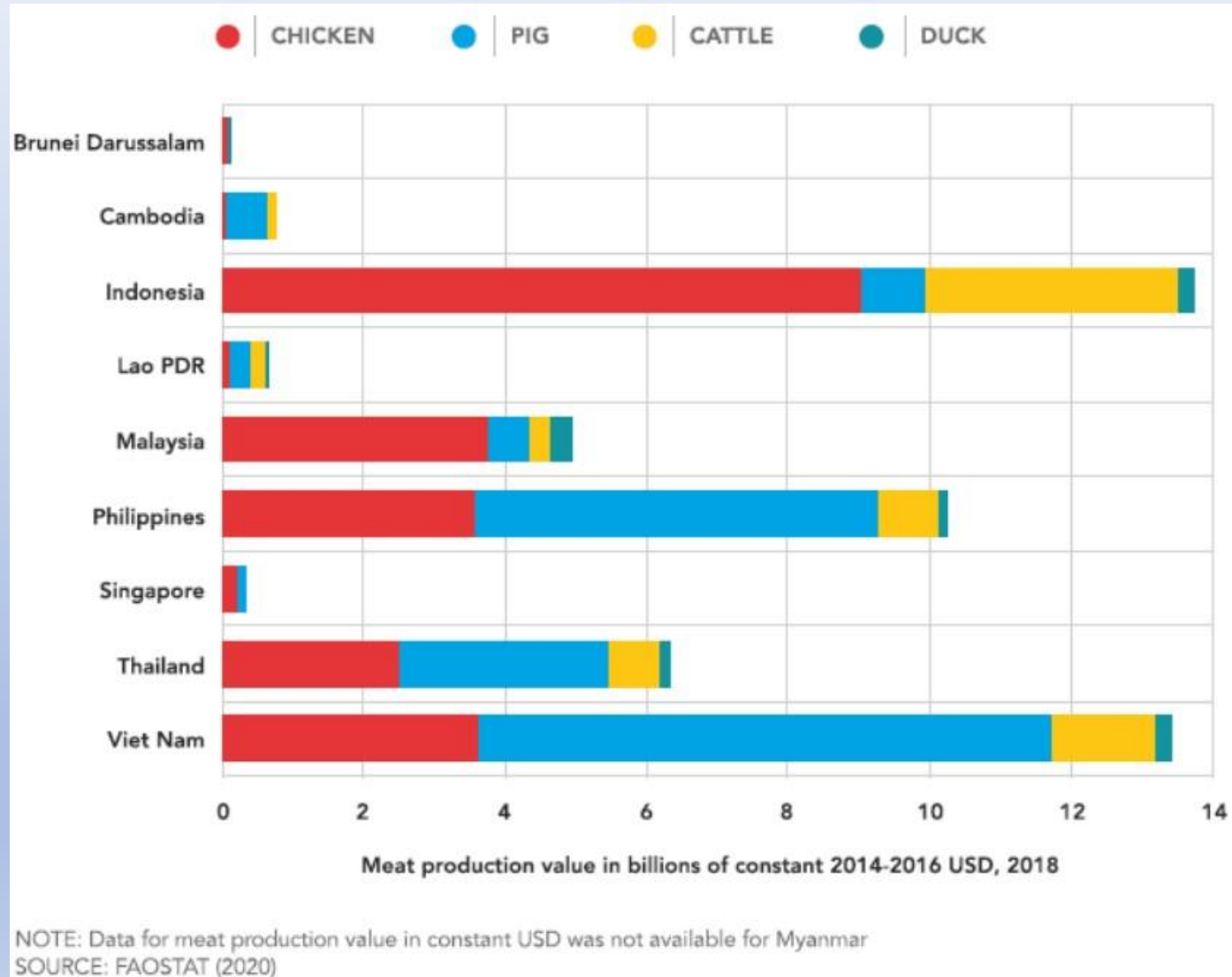

Diagram 8: Meat production value in billions of constant 2014-2016 USD, 2018

A Result of the Evaluation of Food Availability by FAO

Dietary energy supply adequacy, three-year average, 2015 - 2017 (%)

	2014-2016	2015-2017	2016-2018
Cambodia	109	109	109
Indonesia	123	125	126
Lao PDR	106	106	106
Malaysia	125	125	125
Myanmar	117	118	118
Philippines	117	119	120
Thailand	115	115	116
Viet Nam	124	126	126

*** ค่าที่เพิ่มขึ้น หมายความว่ามีความมี *food supply* มากขึ้น

A Result of the Evaluation of Food Accessibility by FAO

Prevalence of undernourishment, 2015 – 2017 (%)

	2014-2016	2015-2017	2016-2018
Cambodia	17.8	17.2	16.4
Indonesia	8.7	8.6	8.3
Lao PDR	16.8	16.7	16.5
Malaysia	2.8	2.6	2.5
Myanmar	11	10.6	10.6
Philippines	13.6	13.5	13.3
Thailand	7.9	7.8	7.8
Viet Nam	9.8	9.4	9.3

*** ค่าที่ลดลง หมายความว่าความชุกของการขาดสารอาหารลดลง

Source: FAOStat (2019)

An indicator of the improvement of agricultural livelihoods

Agricultural GVA per worker, 2015 – 2018 (\$US 2010)

	2015	2016	2017	2018	Growth rate (%)
Cambodia	1,552	1,570	1,588	1,600	1.00
Indonesia	3,288	3,485	3,632	3,753	4.50
Lao PDR	771	778	787	791	0.82
Malaysia	16,593	17,008	18,112	17,884	2.53
Myanmar	1,587	1,625	1,690	1,710	2.52
Philippines	2,217	2,286	2,578	2,576	5.13
Thailand	2,948	3,036	3,163	3,340	4.26
Vietnam	1,037	1,100	1,166	1,210	5.28

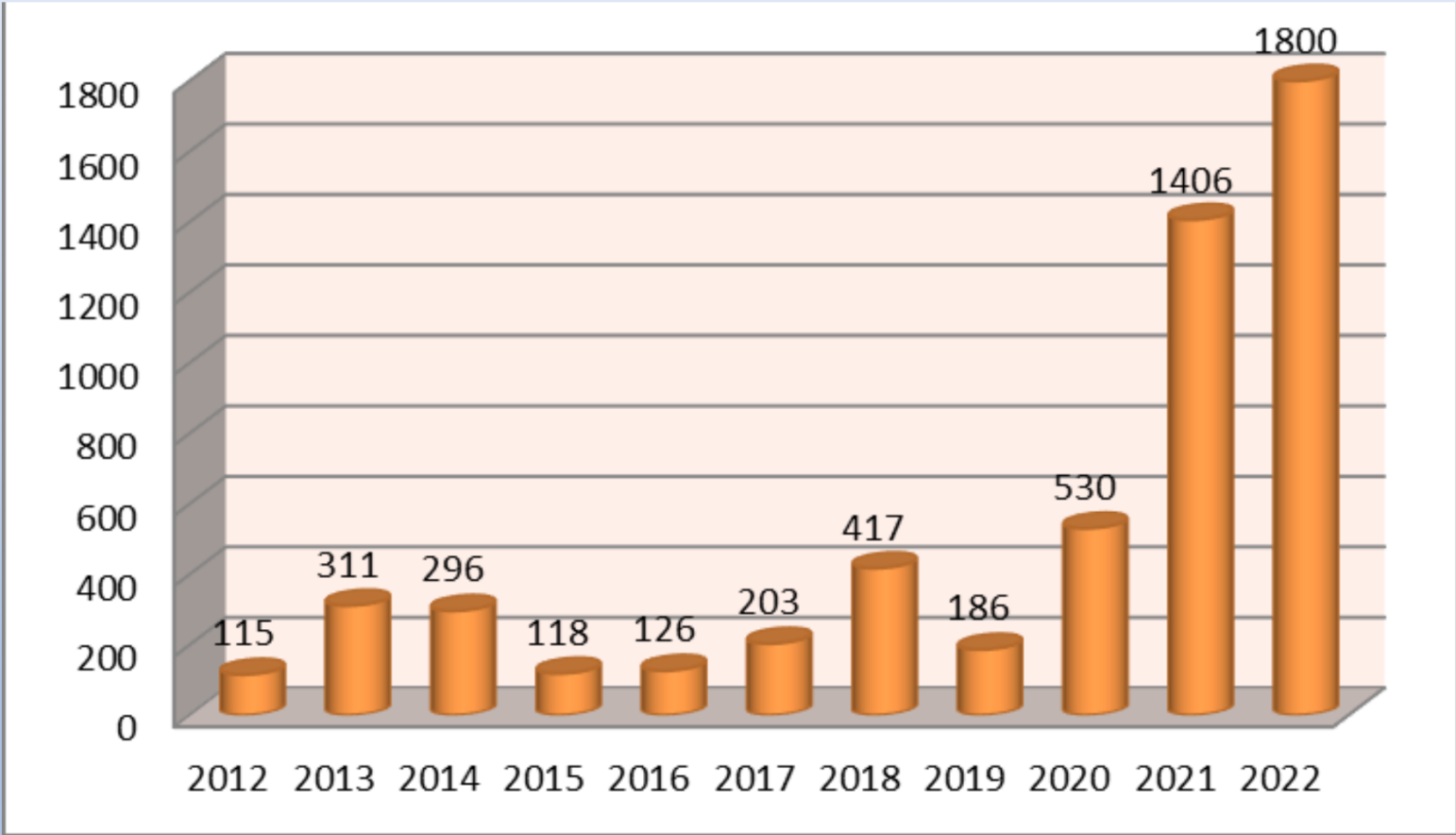
*** ค่ามากขึ้น หมายความว่า GDP เพิ่มขึ้น เกษตรกร 1 คน สามารถเพิ่มมูลค่าให้ภาคเกษตรได้มากขึ้น

Disaster

Diagram 9: Number of Disaster Occurrences in the Southeast Asian Region 2012 – 2022

องค์กรสำรองข้าวฉุกเฉินของอาเซียนบวกสาม

ความเป็นมาขององค์กรสำรองข้าวฉุกเฉินของอาเซียนบวกสาม

องค์กรสำรองข้าวฉุกเฉินของอาเซียนบวกสาม (ASEAN Plus Three Emergency Rice Reserve: APTERR) หรือ แอปเทอร์ จัดตั้งขึ้นภายใต้ความร่วมมือของ 13 ประเทศ ภายใต้ความตกลงแอปเทอร์ (APTERR Agreement) ซึ่งมีการลงนามในการประชุมรัฐมนตรีอาเซียนด้านเกษตรและป่าไม้กับรัฐมนตรีของสาธารณรัฐประชาชนจีน ญี่ปุ่น และสาธารณรัฐเกาหลี ครั้งที่ 11 เมื่อวันที่ 7 ตุลาคม พ.ศ. 2544 ณ กรุงจาการ์ตา สาธารณรัฐอินโดนีเซีย

วัตถุประสงค์ของการจัดตั้ง APTERR

- เพื่อสำรองข้าวสำหรับบริโภคในกรณีเกิดภัยพิบัติฉุกเฉินทางธรรมชาติ
- เพื่อให้ความช่วยเหลือด้านมนุษยธรรม
- เพื่อส่งเสริมความมั่นคงด้านอาหารในภูมิภาคอาเซียนบวกสาม

สำนักงานเลขาธิการ APTERR (APTERR Secretariat)

ตั้งอยู่ที่ประเทศไทย ทำหน้าที่ดำเนินงานกิจกรรมต่างๆของ APTERR ภายใต้การกำกับดูแลของคณะกรรมการ APTERR ทั้งนี้ ประเทศไทยได้ออกพระราชบัญญัติคุ้มครองการดำเนินงานของสำนักเลขาธิการฯ พ.ศ. 2559 เพื่อสนับสนุนและอำนวยความสะดวกในการดำเนินงานขององค์กร

ภายใต้ความตกลง APTERR (APTERR Agreement)

“Emergency” means the state or condition in which an APTERR party, due to extreme and unexpected calamity, is unable to cope with the state or condition through its national reserve and is unable to procure the needed supply of rice through normal trade

APTERR มีการสำรองข้าวฉุกเฉินด้วยกัน 2 ประเภท

1. ข้าวสำรองฉุกเฉินในรูปสัญญา (Earmarked emergency rice reserve)
2. ข้าวสำรองฉุกเฉินจริง (Stockpiled emergency rice reserve)

ประเภทข้าวสำรองฉุกเฉินของ APTERR

1. ข้าวสำรองในรูปสัญญา (Earmarked Reserve)

เป็นข้าวสำรองฉุกเฉินของอาเซียน (ASEAN Emergency Rice Reserve: AERR) ภายใต้ข้อตกลงการสำรองอาหารเพื่อความมั่นคงแห่งภูมิภาคอาเซียน (ASEAN Food Security Reserve: AFSR) ที่ทำไว้ตั้งแต่ปี 2522 ซึ่งมีทั้งสิ้น 87,000 ตัน รวมกับข้าวสำรองฉุกเฉินของประเทศบรูไนสามอันได้แก่ ประเทศจีน เกาหลี และญี่ปุ่น ทำให้ปริมาณข้าวสำรองในรูปสัญญาของ APTERR มีทั้งสิ้น 787,000 ตัน

Diagram 10: The breakdown of Earmarked Emergency Rice Reserve of each country

ประเภทข่าวสำรองฉุกเฉินของ APTERR (ต่อ)

2. ข่าวสำรองจริง (Stockpiled Reserve)

เป็นข่าวที่มีอยู่จริงหรือเงินสด ซึ่งได้รับบริจาคจากประเทศสมาชิก เพื่อนำไปช่วยเหลือประเทศสมาชิกที่ประสบภัยพิบัติฉุกเฉินทางธรรมชาติรุนแรง หรือช่วยเหลือขจัดความยากจนและอดอยากหิวโหยแก่ประชาชนในภูมิภาค

กลไกการระบายข่าวของ APTERR

ข่าวสำรอง APTERR มีการระบายผ่าน 3 โปรแกรม ดังนี้

- โปรแกรม 1 (Tier 1 Programme) การระบายข่าวสำรองในรูปสัญญาณภายใต้สัญญาณแบบซื่อขายล่วงหน้า
- โปรแกรม 2 (Tier 2 Programme) การระบายข่าวสำรองในรูปสัญญาณภายใต้การดำเนินการในรูปแบบอื่น ๆ
- โปรแกรม 3 (Tier 3 Programme) การระบายข่าวสำรองจริงแบบให้เปล่า เพื่อบรรเทาทุกข์ด้านมนุษยธรรม เมื่อประเทศสมาชิกมีการร้องขอ รวมถึงการช่วยเหลือเพื่อบรรเทาความยากจน

Diagram 11: APTERR Stocks Releasing Mechanism

**Implementation of the Tier 3
Program under the ASEAN Plus Three
Emergency Rice Reserve (APTERR)**

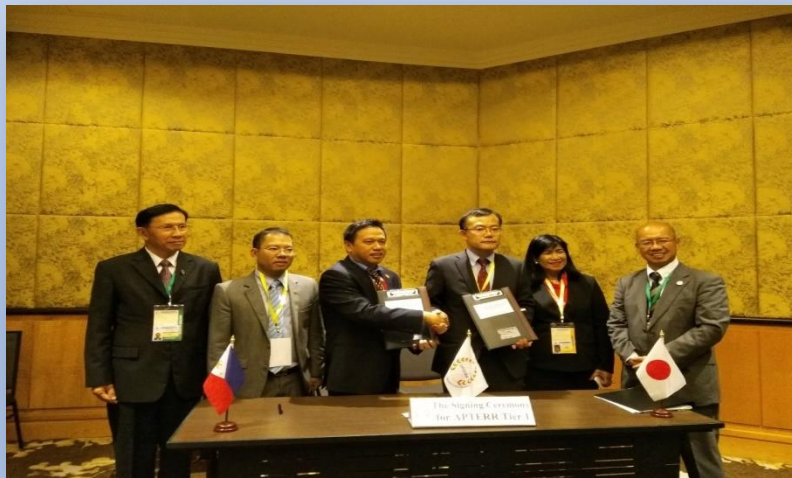
**CEREMONIAL TURNOVER OF 400 MT
OF 100% AGRI-CULTURED RICE**

APTERR's accomplishments

ภายใต้การดำเนินงานโปรแกรม 1 (Tier 1)

ประเทศญี่ปุ่นและฟิลิปปินส์ได้ลงนามในบันทึกความร่วมมือ (the Memorandum of Cooperation: MoC) สำหรับการระบายข้าวสำรองในรูปสัญญา (Earmarked Stocks) ในปี พ.ศ. 2561 และปัจจุบันได้ขยายระยะเวลาความร่วมมือเพิ่มขึ้นอีก 3 ปี (พ.ศ. 2564-2567)

ภายใต้การดำเนินงานโปรแกรม 3

ข้าวจำนวนเกือบ 40,000 ตัน ที่ได้รับบริจาคจากประเทศมาเลเซีย ไทย สาธารณรัฐประชาชนจีน ญี่ปุ่น และสาธารณรัฐเกาหลี ได้ถูกแจกจ่ายไปยังประชาชนที่ประสบภัยพิบัติฉุกเฉินและความยากจนกว่า 5,000,000 คน ในประเทศกัมพูชา อินโดนีเซีย ลาว เมียนมา และฟิลิปปินส์ เพื่อรับมือกับภาวะฉุกเฉิน เสริมสร้างความมั่นคงทางอาหาร และให้ความช่วยเหลือทางด้านมนุษยธรรม

ภายใต้ Food Emergency Monitoring and Information: FEMI

สำนักเลขาธิการ APTERR ได้ดำเนินการรวบรวมและประเมินผลข้อมูลเกี่ยวกับความมั่นคงทางอาหารในหลายบริบท เพื่อนำมาทำเป็นรายงานเพื่อเผยแพร่ให้กับสาธารณะชน และอัปเดตให้กับประเทศสมาชิกของ APTERR

โดยรายงานดังกล่าวได้แก่:

- 1. Weekly Update on Natural Disasters in ASEAN Plus Three*
- 2. The Weekly Update on ASEAN Plus Three Rice Situations*
- 3. The Quarterly Report on FEMI*
- 4. FEMI Annual Report on Food Security and Outlook*

*สามารถเข้าถึงเอกสารลำดับที่ 1 และ 2 ได้จาก www.apterr.org หรือ www.facebook.com/ASEANPlusThreeEmergencyRiceReserve

พันธมิตรกับองค์กรระหว่างประเทศ

1. ASEAN Secretariat (ASEC)
2. ASEAN Food Security Reserve Board (AFSRB)
3. ASEAN Food Security Information System (AFSIS)
4. Mekong River Commission Secretariat (MRCS)
5. Asian Disaster Preparedness Centre (ADPC)

พันธมิตรกับองค์กรระหว่างประเทศ (ต่อ)

6. Asian Development Bank (ADB)

7. Centre on Integrated Rural Development for Asia and the Pacific (CIRDAP)

8. Geo-Informatics and Space Technology Development Agency (GISTDA)

9. National Disaster Warning Centre (NDWC)

10. International Institute for Trade and Development (ITD)

Thank You
For Your Attention

